

משרד המשפטים
הסניגוריה הציבורית הארצית

י"ג אדר, תשע"ח
28 בפברואר, 2018

מר גלעד ארדן השר לביטחון פנים קריית הממשלה, מזרח ירושלים ת.ד. 18182, ירושלים 9118101	לכבוד ד"ר אביחי מנדלבליט היועץ המשפטי לממשלה משרד המשפטים רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 97110
---	--

שלום רב,

הנדון: דו"ח ביקור רשמי בבית הסוהר "סהרונים"

ביום 6.12.2017 נערך ביקור רשמי (להלן: הביקור) בבית הסוהר סהרונים (להלן: בית הסוהר או המתקן), בהשתתפות הסניגור הציבורי הארצי, ד"ר יואב ספיר; העוזר המשפטי לסניגור הציבורי הארצי, עו"ד ישי שרון; והמתמחה גלעד שץ (להלן: המבקרים הרשמיים). הביקור נערך במסגרת תכנית הביקורים הרשמיים במתקני כליאה ברחבי הארץ של הסניגוריה הציבורית לשנת 2017.

דו"ח ביקור רשמי זה מבוסס על ביקור בבית הסוהר, על שיחות עם המוחזקים ועם סגל המתקן, ועל מידע שנמסר למבקרים על ידי מפקד בית הסוהר, גנ"מ שלומי אדרי; קצין האסירים, רב-כלאי יוחנן אלישיב; ואנשי סגל נוספים של בית הסוהר, בשיחות שנערכו עמם עם תחילת הביקור במתקן, במהלך הסיור ובשיחת הסיכום.

המבקרים הרשמיים מבקשים להודות לגנ"מ אדרי, לרב-כלאי אלישיב ולאנשי הסגל המקצועי הנוספים שלקחו חלק בביקור, על קבלת הפנים הנעימה ועל הזמן שהקדישו לסיור עם המבקרים במתקן. המבקרים זכו לשיתוף פעולה מלא ולתשובות מקצועיות וענייניות לכל שאלה שהעלו במהלך הביקור, התאפשרה להם גישה מלאה לכל חלקי המתקן והועמדו לרשותם כל המסמכים בהם ביקשו לעיין.

מידע כללי

בית הסוהר סהרונים הוא מתקן ייחודי מבין מתקני הכליאה הרבים שבאחריות שירות בתי הסוהר. בסהרונים מוחזקים מהגרי עבודה ומבקשי מקלט שמוצאם במדינות אפריקה, אשר נמצאים במדינת ישראל ללא היתר. הכלואים בבית סוהר סהרונים מוחזקים בו במשמורת מכוח חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 ("חוק הכניסה לישראל") ומכוח החוק למניעת הסתננות

(עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954 (להלן: "החוק למניעת הסתננות"), כפי שיפורט בהרחבה להלן. אשר על כן, אוכלוסיית המוחזקים בו, ברובה הגדול, היא אוכלוסייה "אזרחית" על פי טיבה ומהותה, אשר לא הוחשדה, הואשמה או נידונה בהליך פלילי.

בית הסוהר סהרונים החל את פעילותו בשנת 2007, כאחד המענים לעלייה במספר המהגרים האפריקאים שנכנסו לישראל באותה התקופה. על כן, המתקן הוקם בקרבת מעבר הגבול עם מצרים (מעבר ניצנה), כחלק ממתחם בית הסוהר קציעות. בהמשך, הפך בית הסוהר סהרונים למתקן עצמאי, ובסמוך אליו אף הוקם מתקן שהייה חולות. אופן השימוש במתקן משתנה בהתאם לשינויי מדיניות ולשינויים משפטיים, ובהתאם להחלטות שבי"ס המתקבלות בעקבות שינויים אלה. בשיאו, היה סהרונים בעל קיבולת מקסימלית של כ-3,000 מוחזקים. נכון למועד הביקור, המספר המוחזקים המרבי שבית הסוהר היה יכול להכיל עמד על 1,020 איש.

המוחזקים בבית הסוהר

להבנת המבקרים הרשמיים, ניתן לחלק את המוחזקים בבית הסוהר לארבע קבוצות, על פי סעיפי החוק שמכוחם הם מוחזקים במתקן:

1. מוחזקים מכוח סעיף 13(ב)(1) לחוק הכניסה לישראל, אשר הרחקתם מישראל נמנעת או מתעכבת בשל העדר שיתוף פעולה מלא מצדם. קבוצה זו מוחזקת במשמורת בלתי מוגבלת בזמן על פי סעיף 13(ב)(1) לחוק הכניסה לישראל. מוחזקים אלה עשויים להישאר כלואים במתקן במשך זמן רב – חודשים ואף שנים – עד שיתאפשר גירושם או עד שיוחלט לשחררם, וזאת מבלי שיש בידם מועד לשחרור.
2. מוחזקים מכוח סעיף 32 לחוק למניעת הסתננות, אשר מוחזקים במשמורת בעקבות הפרת הוראות התייצבות ושהייה ב"חולות". התקופה להחזקתו של אדם לפי סעיף זה היא 120 יום.
3. מוחזקים מכוח סעיף 30א(ג) לחוק למניעת הסתננות, אשר הועברו לבית הסוהר סהרונים ישירות לאחר כניסתם לישראל מהגבול המצרי. מוחזקים אלה מושמרים במשמורת לתקופה ראשונית של שלושה חודשים, ובסיומה של תקופה זו רשות ההגירה מחליטה אם המוחזק רשאי להשתחרר לחולות או לתחומי המדינה.
4. מוחזקים מכוח סעיף 13(ב)(2) לחוק הכניסה לישראל, בהתאם לנוהל "טיפול במסתננים המעורבים בפלילים" של רשות האוכלוסין וההגירה. חלקם הורשעו בפלילים, ועם תום ריצוי עונשם נקבע כי יש בשחרורם כדי לסכן את ביטחון המדינה, שלום הציבור או בריאות הציבור. חלקם חשודים בביצוע עבירה שהועברו ישירות למשמורת ללא שהוגש כנגדם כתב אישום. מוחזקים אלה כלואים אף הם במשמורת שאינה מוגבלת בזמן, ועשויים להיות מוחזקים במשמורת למשך תקופות ארוכות מבלי שיש בידם מועד לשחרור. לדברי מפקד המתקן, על אף המאפיינים הייחודיים של מוחזקים אלה, לא קיימת הפרדה בינם לבין שאר המוחזקים. עם זאת, במוחזקים הללו מושקעת תשומת לב יתרה מצד הסגל, על מנת למנוע תקריות בלתי רצויות בין המוחזקים.

בשיחת הפתיחה, נמסר למבקרים על ידי מפקד המתקן כי כתמישה חודשים לפני הביקור מספר המוחזקים בבית הסוהר היה כ-900 איש, וכי נכון למועד הביקור נכלאו במתקן 463 איש. כ-80

אחוזים מהם (כ-370 מוחזקים) הגיעו לישראל מאריתריאה; כ-5 אחוזים (כ-25 מוחזקים) מסודן; וכ-15 אחוזים (כ-70 מוחזקים) ממדינות אפריקה אחרות. במתקן לא קיימת הפרדה בין האוכלוסיות בהתאם למדינות המוצא השונות.

מתוך כך, לדברי מפקד המתקן, המוחזקים מובאים לבית הסוהר על ידי שלושה גופים. האחד – צה"ל אשר מוסר מוחזקים למשמורת הישר מגבול ישראל-מצרים; השני, פקחי משרד הפנים – רשות האוכלוסין וההגירה; והשלישי – יחידת נחשון של שירות בתי הסוהר, במעבר בין מתקני שירות בתי הסוהר. עם הגעתם למתקן, נערך למוחזקים שימוע מנהלי על ידי רשות ההגירה, הבוחנת את אפשרות גירושם ואת נכונותם להיות מגורשים למדינה שלישית (כשמדובר במבקשי מקלט מאריתריאה ומסודן) או למדינת מוצאם (כשמדובר במי שמוצאו במדינה אחרת).

מפקד בית הסוהר הבהיר למבקרים הרשמיים כי אמנם סהרונים מתפקד כבית סוהר לכל דבר ועניין, אך הוא מכיר במאפייניהם הייחודיים של המוחזקים בסהרונים, במעמד המשפטי המורכב והייחודי ואף בקשיים הכרוכים באי-הוודאות של מרבית העצורים לגבי עתידם. לדברי מפקד המתקן, התייחסות הסגל המקצועי למוחזקים מתחשבת במאפיינים אלה ובקשיים הנלווים להם.

סגל בית הסוהר

נכון למועד הביקור, הסגל בבית הסוהר סהרונים מנה 137 אנשים, החל מעובדי מנהלה ומרפאה, עובר בסוהרים ועובדי אגפי האסיר והמודיעין, וכלה בקציני חינוך ועבודה סוציאלית, והכל כפי שיפורט להלן. לדברי מפקד המתקן, המבנה הארגוני אינו שונה משאר בתי הסוהר בשב"ס, ובעקבות הצפי לגידול משמעותי באוכלוסיית המוחזקים שיגיעו לסהרונים, צפוי הסגל במתקן לגדול ל-180 תקנים.

בהתאם למאפיינים הייחודיים של המוחזקים בסהרונים, כפי שפורטו לעיל, הבעיות והקשיים של המוחזקים הם ייחודיים. כפועל יוצא, גם הבקשות והטענות בהן נתקלים אנשי סגל המתקן בעבודתם מול המוחזקים הן ייחודיות.

אחד הקשיים המרכזיים במתקן שהמוחזקים בו אינם ישראלים, הוא הקושי בתקשורת בין המוחזקים לבין אנשי הסגל המופקדים עליהם. בקרב המוחזקים יש דוברי אנגלית, טיגרית, אמהרית וערבית. לדברי מפקד המתקן, חלק גדול מהמוחזקים מדבר גם עברית ברמה יחסית טובה, ולכן אין בעיות מהותיות של חוסר תקשורת. כמו כן, נמסר כי במתקן מועסקים דוברי טיגרית, אמהרית וערבית. בנוסף, במידת הצורך, ניתן להיעזר במוחזקים עצמם על מנת שיתרגמו האחד לשני. כבר עתה יצוין, כי במהלך הסיוור באגף 10, דיברו המבקרים עם המוחזקים הן בעברית והן באנגלית, אולם התרשמותם הכללית של המבקרים הייתה שמוחזקים רבים אינם דוברי עברית.

מבנה בית הסוהר

בבית הסוהר סהרונים שלושה מתחמים, אשר רק אחד מהם, מתחם ג', נמצא בשימוש נכון למועד הביקור. מתחם ג' מורכב ממבני קבע (בניגוד למתחמים א' ו-ב' שאינם שמישים), והתפוסה המרבית שלו היא 1,020 מוחזקים. המתחם מורכב משישה אגפים, כאשר כל אגף ערוך לאכלס עד 170 מוחזקים. עם זאת, לדברי מפקד המתקן, על אף שהתקן מתיר לאכלס כ-170 מוחזקים בכל אגף, הוא פותח אגפים גם מעבר לצורך, על מנת שלמוחזקים יהיה יותר מרחב מחייה ותחושה מרווחת יותר בתאים. על רקע זה, 463 המוחזקים שהיו כלואים במתקן נכון למועד הביקור התפרשו על ארבעה אגפים שהיו פעילים ואכלסו מוחזקים – (אגפים 9, 10, 13 ו-14), כך שבכל אגף היו כ-115 מוחזקים בממוצע.

לדברי מפקד המתקן, כל האגפים בנויים באופן זהה הן לעניין השטחים הציבוריים והן לעניין תאי המגורים, כך שיש לו אפשרות לפתוח את האגפים או לסגור אותם באופן שמאפשר לו לבצע עבודות שיפוץ ותחזוקה לפי הצורך.

סיור בבית הסוהר – אגף 10

במהלך הביקור המבקרים הרשמיים ערכו סיור ברחבי בית הסוהר, אליו התלוו אנשי הסגל. בנוסף, המבקרים הרשמיים שוחחו עם מוחזקים רבים ושאלו אותם על תנאי המחיה בבית הסוהר. משיחותיהם של המבקרים עם המוחזקים עלה כי נכון למועד הביקור, אגף 10 תיפקד קרוב לתודש ללא מפקד אגף. מספר מוחזקים הלינו כי בשל כך אין להם למי לפנות כאשר מתעוררות בעיות בנושאים שונים הנוגעים לתנאי מחייתם במתקן. בשיחת הסיכום, מפקד המתקן אמר כי אכן אגף 10 מתפקד באופן זמני ללא מפקד קבוע, ואולם מטבע הדברים ניתן לפנות לאנשי סגל אחרים הנוכחים במתקן.

חצר הטיולים

כאמור, לדברי מפקד המתקן, האגפים זהים במבנה שלהם, הן בשטחים בציבוריים והן בתאי המגורים. כל שני אגפים צמודים הם חלק מאותו המבנה, ובנויים הפוך בדיוק (בצורת מראה).

אגף 10, שבו ביקרו המבקרים, הוא אחד מתוך ארבעת האגפים שפעלו בעת הביקור. האגף בנוי משתי קומות ובהן 17 תאי מגורים. בכניסה לאגף תלויים שלטים בדבר זכויות האסיר ו"מידע למוחזק בגין שהות בלתי חוקית בישראל" בחמש שפות. מרכזו של האגף הוא חלל המשמש כחצר לכלל המוחזקים באגף, ובמרכז החצר מתוחה רשת כדורעף. החצר אינה מקורה, והתקרה בה עשויה מגדר לולים. בצידה של החצר, עשרה טלפונים ציבוריים תלויים בשורה על הקיר. בנוסף, באגף חדר אוכל, מועדון חינוך ותא מגורים רגיל אחד המשמש לבידוד ולהפרדה. כמו כן, באגף שני חדרי מקלחת, בהם 7 תאי מקלחות אישיים המכוסים בוילון ושוקת מים ארוכה, בה שישה ברזים ומראה קטנה מול כל ברז. לדברי המוחזקים, אין בעיית מים חמים במקלחות.

בנוסף, בחצר הוצבה שוקת מים עם שמונה ברזים, מקרר גדול, מתקן למים חמים ומכונת כביסה וייבוש. בשעות היום, למעט בזמן הספירה, התאים לא נעולים והמוחזקים חופשיים להסתובב

בחצר ובתאים אחרים. בעת הביקור נמצאו עשרות מוחזקים בחצר, כאשר נראה היה שפעילותם העיקרית היא משחק כדורעף בין הכלואים (או צפייה מהצד של יתר הכלואים).

תאי המגורים והצפיפות בהם

המבקרים הרשמיים ביקרו במספר תאים (18, 27 ו-32). אורכו של התא 6.8 מ' ורוחבו 3.2 מ', כך שגודלו הכולל כמעט 22 מ"ר, ובקיזוז תא השירותים גודלו 20 מ"ר. בתא הוצבו חמש מיטות קומותיים. התאים בהם ביקרו המבקרים היו מאוכלסים בשבעה מוחזקים. גם בחדרים הללו, וגם בחדרים בהם פחות מוחזקים, לא הוצאו המיטות המיותרות, כך שהמיטות הריקות הגבירו את תחושת הצפיפות הרבה ממילא. כדי להתאים את תנאי הכליאה באגף לאמת המידה המינימלית של 4.5 מ"ר לאדם, לא ניתן להחזיק בתאי המגורים באגף זה יותר מארבעה מוחזקים בתא. למרות זאת, חלק מהתאים היו בתפוסה מלאה, כך שלרשות כל מוחזק הועמד שטח של 2.2 מ"ר, דהיינו כמחצית מהשטח המינימלי הראוי. המבקרים הרשמיים אף סברו כי יש לשקול את הוצאת המיטות המיותרות, המגבירות כאמור את הצפיפות בתאים.

בכל תא מגורים חדר שירותים קטן הכולל אסלה, כיור נירוסטה וחלון קטן. בנוסף, בכל תא מכשיר טלוויזיה הקולט שבעה ערוצים, בהם ערוצים מסודן ומאריתריאה, שולחן פלסטיק קטן וארוניות לאחסון ציוד, וחלון מסורג וקטן. משיחה עם מוחזקים מאחד מתאי המגורים, עלתה תלונה של בדבר ריח רע שנכנס לפרקים אל תוך תאי המגורים, כנראה מלולים הקיימים בקרבת בית הסוהר.

המוחזקים הלינו באזני המבקרים כי על אף שהם מוחזקים לתקופות ארוכות, כמו אסירים בבית סוהר, אין להם ציוד בסיסי כגון קומקום או פלטת חימום, שיאפשר להם לבשל בעצמם בתאיהם. המבקרים הרשמיים סבורים כי משום שמוחזקים רבים כלואים בסהרונים לתקופות ארוכות, ולעתים אף ללא תאריך יעד לשחרורם, ובמיוחד לאור כך שלרוב אין מדובר באוכלוסייה עבריינית, יש לשאוף לכך שתנאי כליאתם לא יהיו פחותים מתנאי אסירים בבתי סוהר אחרים.

תנאי מזג האוויר הקיצוניים

מיקומו של בית הסוהר סהרונים, בלב המדבר, מוביל לתנאי מזג אוויר קיצוניים. בקיץ שוררים תנאי חום קיצוניים ובחורף, במיוחד בלילות, שורר קור עז. בקיץ, לדברי מפקד בית הסוהר, לכל אחד מתאי המגורים מאווררים מספקים שישה או שבעה מאווררים, אך לפי המוחזקים אין בהם כדי להקל באופן ממשי על החום הכבד.

בשנת 2015, בעקבות עתירה שהוגשה לבית המשפט העליון (בג"ץ 177/15 המוקד לפליטים ולמהגרים נ' נציב בתי הסוהר), הותקנו במתקן חולות הסמוך מזגנים. על אף שמתקן סהרונים נמצא בצמוד למתקן חולות ושני המתקנים חשופים באופן דומה לפגעי מזג האוויר, במתקן סהרונים לא הותקנו מזגנים. בתשובת שירות בתי הסוהר, להערה בעניין זה בדו"ח הביקור הרשמי משנת 2016, נכתב כי "בשלב זה מותקנים מזגנים במסדרונות האגפים בהם מתבצע שיפוץ ונעשה ניסיון לצנן אגפים שאינם ממוזגים, באמצעות מצננים". תחת זאת, לא הותקנו כלל מזגנים

או מצננים – לא במסדרונות האגפים ולא בתאי המגורים. יתרה מכך, מפקד המתקן, לפי דבריו, כלל לא ידע על כוונה להתקין מזגנים במסדרונות האגפים. אמנם, מפקד בית הסוהר סבור כי התקנת מזגנים לא תסייע, בשל המבנה הפתוח של האגף, אך המבקרים הרשמיים סבורים כי התקנת מזגנים בתאי המגורים יכולה לסייע באופן משמעותי וכי אף אם ככלל שבי"ס אינו נוהג להתקין מזגנים במתקני הכליאה השונים, הרי שבמתקן סהרונים, בדומה למתקן חולות, תנאי מזג האוויר הקיצוניים מצדיקים חריגה מהמדיניות הנוהגת, והתקנת מזגנים או מצננים בתאי המגורים עצמם.

עוד ראוי לציין כי לדברי מפקד המתקן, בקיץ מחולקים למוחזקים בנוסף לציוד האישי הרגיל, מכנסיים קצרים, המתאימים יותר לתנאי מזג האוויר החמים.

מכלול הקליטה

המבקרים הרשמיים ביקרו גם במכלול הקליטה, דהיינו האזור בו נמצאים המוחזקים בעת קליטתם במתקן. המבקרים פגשו בתאי המעבר אשר במכלול הקליטה, קבוצה של עשרה מוחזקים, אשר המתנינו להמשך קליטתם במתקן. לדבריהם, הם יצאו בשש בבוקר ממתחם בתי הסוהר ברמלה וטרם אכלו ארוחת צהריים. לדברי קצין האסירים, באותו היום הגיעה קבוצה של 24 מוחזקים חדשים, וזמן ההמתנה עד למפגש עם המבקרים היה כשעתיים. לדבריו, הליך הקליטה לא עובר את ה-3-4 שעות בדרך כלל. המבקרים הרשמיים סבורים כי ניתן ויש לשפר את התנאים שבתאי ההמתנה.

משמעת, הפרדה ובידוד

לדברי מפקד המתקן, בשל המאפיינים האזרחיים של האוכלוסייה, בעיות המשמעת אינן רבות ובוודאי שהן פחותות ביחס למתקני כליאה רגילים. יחד עם זאת לעתים יש צורך בכלים המשמעתיים של הפרדה ובידוד. הפרדה היא המענה הראשוני לתקרית, ולאחר הליך משמעתי אשר מתקיים במידת הצורך, מוכנס המוחזק לבידוד. מוחזק המועמד לדין משמעתי ישהה בדרך כלל בהפרדה לכל היותר 48 שעות בטרם יובא להליך המשמעת. בהליך זה יכול המוחזק לקבל עונש של בידוד למשך מספר ימים נוספים.

המבקרים ביקרו בתא הפרדה והבידוד באגף 13, המצוי בקומה השנייה של האגף (תא 7). בעת הביקור החדר היה ריק ונקי ונראה מוכן להגעת מוחזק במידת הצורך. לבקשת המבקרים, הועמדו לעיונם יומני הפרדה והבידוד. יומן הפרדה תיעד את כל מקרי הפרדה החל מיום 30.1.2017. בתקופה זו 29 מוחזקים שהו בהפרדה, כשרובם שהו בתא למשך כיום. יומן הבידוד תיעד את מקרה הבידוד החל מיום 12.12.2016. בתקופה זו תועדו 15 מקרים של החזקה בבידוד, כאשר משך הבידוד היה בין יום לשבוע.

ראוי לציין כי שיחות המבקרים עם המוחזקים לא העלו כלל תלונות על שימוש יתר באמצעי משמעת בכלל, ובענישה בדמות הפרדה ובידוד בפרט.

רפואה

בסמוך למכלול הקליטה, מצוי מתחם המרפאות, ובו חדר רופא כללי, חדר רופא שיניים, חדר טיפולים לחובשים וחדר לציוד רפואי ולתרופות. המבקרים ביקרו במתחם המרפאות ופגשו באחראי המרפאה. לדבריו, חובשים מבקרים באגפים המאוכלסים פעמיים ביום. בזמן זה, מוחזקים יכולים לפנות אליהם ולבקש סיוע בפתרון בעיות רפואיות במידת הצורך. כמו כן, בזמן זה החובשים מחלקים תרופות למוחזקים.

בנוסף, לדברי אחראי המרפאה, רופא כללי נמצא במתקן ומקבל מטופלים מדי יום, וכך גם רופא שיניים. הרופאים מטפלים במוחזקים, לאחר שאלו פנו לחובשים במסגרת הסבבים היומיים אותם עורכים החובשים באגפים. עם זאת, ביום הביקור הרשמי, הן הרופא הכללי והן רופא השיניים לא היו נוכחים. שב"ס מספק למוחזקים את התרופות להן הם זקוקים, ומוחזקים הזקוקים לניתוחים או לטיפול על ידי מומחים מופנים למרפאת המומחים הממוקמת בבית כלא אשל, ובמידת הצורך ניתן להפנותם לבית החולים סורוקה.

משיחה של המבקרים הרשמיים עם אחד המוחזקים, הוא טען כי הוא חולה סכרת וכי מצבו מחריף, דבר המתבטא בכאבי עיניים. לטענתו, הוא אמנם מקבל טיפול רפואי אך הלין על כך שהאוכל אינו מותאם לחולי סכרת. המבקרים הרשמיים העלו את טענתו של המוחזק בשיחת הסיכום, ונאמר להם על ידי מפקד המתקן כי אם יימצא שהמתלונן אכן חולה סכרת, ויימצא כי הוא זקוק למזון מותאם בשל כך, הוא יקבלו.

טיפול ושיקום

המוחזקים בסהרונים אינם זכאים לשיקום כפי שהוגדר בסעיף 11ד (א) לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש), התשל"ב-1971, הן משום שהם מסווגים כמוחזקים במשמורת ולא כאסירים, והן משום שאינם אזרחי מדינת ישראל או תושביה. עם זאת, ברי כי מאפייניהם הייחודיים יוצרים אצל חלק מהמוחזקים צרכים טיפוליים משמעותיים, הקשורים, בין היתר, לארעיות מעמדם במדינת ישראל, לקשיים עמם התמודדו בארץ מוצאם, לתלאות מסעם בדרך לישראל, לפרידה מבני משפחותיהם, להעדר תמיכה חברתית ומשפחתית וכו'. ללא מעמד משפטי בישראל, המוחזקים מהווים אוכלוסייה מוחלשת ביותר, אשר נתונה לניצול, ללא גישה לשירותים ציבוריים, ובדרך כלל ללא המשאבים הנדרשים לקבלת ייצוג משפטי לשם מימוש זכויותיהם.

במתקן פועלים שני עובדים סוציאליים, אשר מנסים לתת מענה לצרכי המוחזקים, לפי מפתח של עובד סוציאלי אחד על כל שלושה אגפים. עם זאת, נכון למועד הביקור הרשמי, עובדת סוציאלית אחת היתה בחופשת לידה, מה שהותיר עובד סוציאלי אחד בלבד המופקד על כל בית הסוהר. לדברי מפקד בית הסוהר, המתקן מקבל גיבוי ממתקן חולות, אשר בו יש ראשת תחום האחראית על שני המתקנים, והיא מנתבת עובדים סוציאליים לסהרונים במידת הצורך.

בשיחה שנערכה עם העובד הסוציאלי ישראל טפר, אשר הצטרף לחלק מהסיור, נמסר כי העובדים הסוציאליים מבקרים מדי יום באגפים המאוכלסים וזמינים לקבלת קהל. כמו כן, העובדים

הסוציאליים מבצעים טיפולים קבוצתיים וטיפולים פרטניים לפי הצורך. כמו כן, נמסר כי תשומת לב רבה במיוחד מוקדשת למוחזקים הזקוקים להשגחה מיוחדת. לשם כך נעזרים במוחזקים המשמשים כ"תומכים". בנוסף, לדברי מפקד בית הסוהר, קיימת גם האפשרות של "תא מצלמה" למוחזקים שאינם יציבים נפשית, בנוסף לפסיכיאטר שמגיע פעם בחודש. במקרה הצורך ניתן לקחת מוחזק אל הפסיכיאטר של בית הסוהר או אל הפסיכיאטר המחוזי.

לדברי מפקד בית הסוהר, מוחלשותם של המהגרים האפריקאים גוררת מקרים בהם מעסיקים לשעבר של המוחזקים לא שילמו להם את מלוא שכרם, ועורכי דין פרטיים שנשכרו לצרכי ייצוג וניתקו קשר לאחר שגבו את שכר טרחתם ומבלי שיבצעו את העבודה המוסכמת.

מזון

לדברי מפקד בית הסוהר, מרבית המזון במתקן מגיע מהמטבח המרכזי במתקן קציעות, אשר מובל למתקן סהרונים ומחומם בחדרי האוכל אשר באגפים, על ידי מוחזקים המועסקים לשם כך. לדברי מפקד המתקן, כחודש לפני מועד הביקור, שודרג התפריט במתקן, וכן כמות המזון עלתה משמעותית, וכיום יש גם אפשרות לקבל תוספות. זאת, לאחר עבודה מאומצת לאיתור הבעיות והחסרים שהיו בתחום המזון. בעקבות תהליך זה, המתקן מקבל תוספות גם ממתקן השהייה חולות. למבקרים נאמר כי על אף שסגל בית הסוהר מעדיף כי המוחזקים יאכלו בחדר האוכל, דומה שהמוחזקים מעדיפים לקחת את המזון לתאי המגורים ולאכול שם.

משיחות עם מוחזקים עולה כי אכן לא קיים מחסור במזון. עם זאת, למספר מוחזקים היו תלונות כי האורז לא בושל כהלכה וכי הלחם קשה.

בשיחת הסיכום, למשמע התלונות, מפקד בית הסוהר טען כי הלחם טרי והגיע באותו היום, וכי לעתים, בשל חימום האורז על הפס החם, הבישול אינו אחיד. בנוסף, טען מפקד המתקן כי משעתה מתקבל מזון משני מקורות שונים, באופן טבעי, המוחזקים משווים בין איכותו וטעמו של המזון בכל אחד מהמקורות.

המבקרים סבורים כי ראוי להבטיח כי העבודה החשובה שנעשתה בתחום המזון, ושבזכותה כמות המזון עלתה, לא תרד לטמיון. על כן, במקרה שהליך סגירת מתקן חולות אכן יצא לפועל, יש להיערך לכך בהתאם.

ציוד בסיסי

לדברי מפקד המתקן, לכל מוחזק מסופק, עם קליטתו לבית סוהר סהרונים, סל סדקית ובו ציוד אישי בסיסי – ביגוד בסיסי, מצעים ומוצרי היגיינה בסיסיים. כמו כן, בחורף מקבלים המוחזקים בנוסף לציוד בסיסי זה גם טרנינג ומעיל.

מאחר שלרוב המוחזקים אין ציוד אישי עמו הם מגיעים למתקן ולרוב המוחזקים אין מבקרים המספקים להם ציוד מן החוץ, המוחזקים תלויים בציוד שמסופק על ידי שב"ס הרבה יותר מאשר

כלואים במתקנים אחרים של שירות בתי הסוהר. משיחה עם מספר מוחזקים נאמר למבקרים כי המצעים והשמיכות אשר מסופקים אינם נקיים, ובפרט הלינו כי השמיכות מלאות בפשפשי מיטה (המכונים "בגבגים") וכי הם מעדיפים להשתמש בצידום הפרטי. בשיחת הסיכום, מפקד המתקן וקצין האסירים טענו כי כל מוחזק המבקש להחליף ציוד כלשהו נענה מייד וכי אין סיבה שהשמיכות לא יהיו נקיות, במיוחד נוכח העובדה שלרשות המוחזקים עומדת האפשרות לכבס את המצעים והשמיכות ולדאוג בעצמם לניקיון הציוד. בנוסף, נאמר למבקרים כי מוחזקים רבים אוגרים מזון בתאי המגורים, דבר היכול לייצר בעיות חרקים ומזיקים מעת לעת.

נושא נוסף המעסיק רבות את המוחזקים הוא קשיי התקשורת עם העולם שמחוץ לבית הסוהר. כל מוחזק מקבל פעם בחודש כרטיס טלכארד מטעם ארגון הצלב האדום. בנוסף, יש באפשרותם לרכוש את הכרטיסים, המוצעים למכירה בקנטינה, אליה יש להם גישה אחת לשבועיים. כמו כן, צוין בפני המבקרים כי במקרי חירום ניתן לקבל כרטיס טלכארד נוסף ממפקד האגף.

תעסוקה ופעילויות חינוך ופנאי

פעילות החינוך נערכת במתקן על ידי שתי קצינות חינוך וצוות מתנדבים. המבקרים הרשמיים פגשו את אחת מקצינות החינוך, אשר ליוותה צוות מתנדבים ממכירת הנגב. בכל אגף יש מועדון חינוך עם כוננית ספרים קטנה, מספר שולחנות ותומרי יצירה. לדברי קצין האסירים וקצינת החינוך, במועדון מתקיימים תוגי מוסיקה, פיסול, ציור ועוד, על פי לוח זמנים אשר קבוע על דלת מועדון החינוך. המועדון ממוזג ומוצגת בו תערוכה של יצירות שיצרו המוחזקים. כמו כן, מוצעת למוחזקים פעילות ספורט, כדורעף ובחלק מהאגפים טניס שולחן. בעת הביקור באגף 10, מספר רב של מוחזקים לקחו חלק במשחק כדורעף בחצר האגף.

המבקרים הרשמיים התרשמו כי מוחזקים רבים מעבירים את זמנם חסרי מעש וכי ניתן להעשיר את פעילויות הפנאי של המוחזקים ולהתאים את פעילויות החינוך לרמתם ולגילם של המוחזקים, באופן שיאפשר את פיתוחם האישי של המוחזקים.

לעניין אפשרויות ההעסקה במתקן, מפקד המתקן טען כי אפשרויות ההעסקה בבית הסוהר דומות לאפשרויות ההעסקה במתקנים אחרים של שירות בתי הסוהר. ענפים בהם מועסקים מוחזקים הם לוגיסטיקה, תחזוקה, חדרי האוכל ומטבח, מכבסה ועוד. בנוסף, מפקד המתקן ציין כי יש גם מוחזקים אשר מועסקים כתומכים עבור מוחזקים אחרים שזקוקים לתמיכה נפשית, כאמור לעיל. המוחזקים המועסקים מקבלים שכר אסירים כמקובל בשאר המתקנים בשב"ס. להבנת המבקרים, רק 6-7 כלואים מועסקים בכל אגף. לדברי מפקד בית הסוהר, מוחזקים רבים אינם מעוניינים לעבוד. המבקרים הרשמיים סבורים כי יש לשאוף להגברת התעסוקה במתקן, בייחוד נוכח מאפייניו הייחודיים של המוחזקים בו.

בית הדין למשמורת, רשות ההגירה, ומצבם המשפטי של המוחזקים

במתקן פועלים בית הדין למשמורת וכן משרד של רשות ההגירה, המופעלים על ידי עובדי משרד המשפטים ועל ידי עובדי משרד הפנים, בהתאמה. בעוד ששירות בתי הסוהר אחראי על אחזקת המוחזקים, בית הדין למשמורת ורשות ההגירה אחראים על מעמדם המשפטי והם הגורמים המחליטים באשר לגירושם ולאורך החזקתם במשמורת. לדברי מפקד המתקן, שב"ס פועל בשיתוף פעולה עם בית הדין למשמורת ועם רשות ההגירה. לדבריו, חלוקת העבודה בינו ובין פקודיו לבין בית הדין למשמורת ומשרדי רשות ההגירה היא ברורה ובכל הנוגע למעמדם המשפטי של המוחזקים, אין לו כל דרך להשפיע, למעט העברת הפניות של המוחזקים.

עניין מרכזי ומטריד אחד עבר כחוט השני בכל שיחותיהם של המבקרים עם המוחזקים, והוא כי עיקר הדאגות, התלונות, הבקשות והשאלות שהם העלו נגעו לשאלת מצבם ומעמדם המשפטי. ניכר כי מוחזקים רבים אינם יודעים כלל מהו מצבם המשפטי ולעתים כלל אינם מבינים מדוע הם כלואים בבית הסוהר. מוחזקים רבים מצויים במצב כלכלי קשה, ובצירוף פערי השפה המשמעותיים, מאוד קשה להם להשיג סיוע משפטי. פערי השפה באים לידי ביטוי גם בחוסר הבנה של ההחלטות הניתנות בעניינם של המוחזקים בבית הדין למשמורת מדי פעם בפעם. זאת למרות דבריהם של מפקד המתקן וקצין האסירים על כך שבדיונים נוכח מתרגם ושהסגל מסייע להם בקריאת החלטות בית הדין.

אף על פי שתלוי בכל אגף שלט בחמש שפות המפרט מעט "מידע למוחזק בגין שהות בלתי חוקית בישראל", אין למוחזקים גישה לחומר משפטי נוסף הרלוונטי לעניינם. המבקרים הרשמיים סבורים כי לא ייתכן שמוחזקים רבים כלואים בבית סוהר מבלי להבין לאשורו את מצבם המשפטי, ואת האופציות המשפטיות העומדות לרשותם. לדעת המבקרים, על שירות בתי הסוהר, בשיתוף רשות ההגירה למצוא את הדרך הנכונה ליידע את המוחזקים במצבם המשפטי ולהעמיק ככל הניתן את הבנתם בדבר מעמדם במדינת ישראל. יש לשקול הסתייעות בארגונים – ממשלתיים או חוץ ממשלתיים – לצורך העמדת מידע עדכני בדבר מצבו המשפטי לכל מוחזק המבקש זאת.

השינויים הצפויים בעקבות החלטה על סגירת מתקן "חולות" ותכנית הגירוש

למדינה שלישית

בהתאם להחלטת הממשלה 3326 "טיפול בתופעת ההסתננות", מיום 3.1.2018, להודעת מזכיר הממשלה מאותו היום ולחקיקת החוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה), התשע"ח-2017, אוכלוסיית המוחזקים בבית הסוהר סהרונים צפויה לגדול באופן משמעותי בזמן הקרוב. כפי שנאמר למבקרים הרשמיים על ידי מפקד המתקן, פעילותו של המתקן הותאמה עם השנים למדיניות הממשלה המתפתחת והמשתנה.

המבקרים הרשמיים התרשמו כי נכון למועד הביקור הרשמי, בית הסוהר סהרונים ערוך רק לקליטת מאות בודדות של מוחזקים נוספים. זאת משום שכאמור לעיל, בסהרונים כלואים 463 מוחזקים, מתוך תפוסה מרבית של 1,020 איש נכון ליום הביקור. לאחר התאמת בית הסוהר

לעמידה בתנאי הצפיפות אשר נקבעו על ידי בית המשפט העליון בבג"ץ 1892/14 האגודה לזכויות האזרח בישראל ואח' נ' השר לביטחון פנים ואח' (13.6.2017), התפוסה המרבית תצטמצם באופן משמעותי לכדי כ-760 מוחזקים – כך להערכת מפקד המתקן.

אם כן, ברי כי על מנת לעמוד בהחלטת בג"ץ, ככל שאוכלוסיית המוחזקים בסהרונים צפויה לגדול מעבר ל-760 מוחזקים, יש לבצע את ההתאמות הנדרשות בכדי להכשיר את המתחמים שאינם בשימוש, באופן שיאפשר תנאי מגורים ראויים.

בנוסף, וכפי שתואר בהרחבה, הקושי המרכזי של המוחזקים בבית הסוהר סהרונים נובע מחוסר ודאות לעניין מצבם המשפטי ומעמדם בישראל. בהעדר גורם רשמי המעדכן אותם במצבם באופן תדיר, המוחזקים שרויים בתחושות קשות של בלבול וחוסר הבנה. מצב זה מתגבר מאד כאשר מהלכים גדולים ומשמעותיים נמצאים בפתח. המבקרים הרשמיים סבורים כי יש למצוא את הדרך המתאימה לספק למוחזקים הסברים הולמים לגבי מצבם המשפטי.

סיכום ומסקנות

לסיכום הביקור, המבקרים הרשמיים מוצאים לנכון להדגיש כי התרשמותם הכללית היא כי סגל בית הסוהר מגלה אמפתיה ויחס טוב כלפי המוחזקים. ואולם, נוכח העובדה שמדובר ככלל באוכלוסייה שאינה עוברת חוק, יש לשפר את תנאי המחיה במתקן ככל שניתן, תוך שימת לב למאפייניהם הייחודיים של המוחזקים.

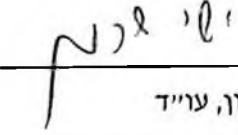
בתוך כך, לדעת המבקרים הרשמיים יש להוסיף אפשרויות תעסוקה למוחזקים על מנת לאפשר להם להתפרנס מעט, שעה שלרבים מהם אין כלל מעגלי תמיכה חיצוניים; יש להעניק להם את הטיפול המיטבי האפשרי תוך התחשבות בקשיים הניכרים שחלקם עברו במסעותיהם לישראל ובארצות מוצאם; יש לשפר את פעילויות החינוך והפנאי כך שיתאימו לגילאי המוחזקים ולצרכיהם; ויש להתקין באזורי המגורים של המוחזקים מזגנים או מצננים על מנת להתמודד עם תנאי מזג האוויר הקיצוניים.

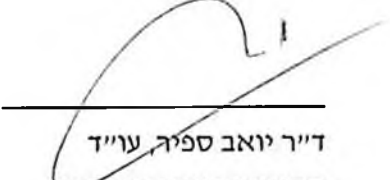
הצפיפות בתאים עולה על אמת המידה המחייבת שנקבעה על ידי בג"ץ ויש להיערך בהתאם ולעמוד במתחייב מלוחות הזמנים שנקבעו על ידי בית המשפט. בנוסף להפחתת מספר הכלואים בכל תא, יש להוציא מיטות מיותרות, אשר מגבירות את תחושת הצפיפות. בהקשר זה יש להיערך לסגירתו הצפויה של מתקן חולות, ולוודא שהצפיפות שכבר כיום עולה אל אמת המידה שנקבעה כמחייבת, אינה מתמירה.

מעבר לכך, יש להזכיר כי בעוד שתנאי המחיה במתקן מקשים על המוחזקים, עיקר תשומת לבם וטרדותיהם מופנה כלפי מצבם המשפטי. מרבית התלונות שהובאו בפני המבקרים הרשמיים נגעו לעצם החזקתם במתקן, אשר מהווה בית סוהר לכל דבר ועניין, לחוסר הידיעה באשר להמשך שהייתם במתקן וכן לקושי לקבל ייצוג משפטי הולם. לאור דברים אלה, וכאמור לעיל בדו"ח הביקור הרשמי הקודם, קיימת חשיבות רבה להוספת שילוט הכולל מיידע על אודות ההליכים

המתנהלים בפני משרד הפנים ובית הדין למשמורת. בנוסף נדרשת פונקציה שתוכל להעביר באופן בלתי אמצעי ומונגש מידע זה למוחזקים.

בכבוד רב,

ישי שרון, עו"ד
הסניגוריה הציבורית הארצית

ד"ר יואב ספיר, עו"ד
הסניגור הציבורי הארצי

העתקים:

גב' עמית מררי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי), משרד המשפטים
גב' שמרית גולדנברג, עו"ד, מחלקת ייעוץ וחקיקה (פלילי), משרד המשפטים
מר יואל הדר, היועץ המשפטי למשרד לביטחון פנים

מר דוד כהן, מבקר המשרד לביטחון פנים

רב גונדר עפרה קלינגר, נציבת שירות בתי הסוהר

תגי"ד יוכי גנסין, היועצת המשפטית לשירות בתי הסוהר

גנ"מ דני עזרא, ראש מחלקת ביקורת בשירות בתי הסוהר

גונדר משנה שלומי אדרי, מפקד מתקן סהרונים

מחלקת ביקורת	
תאריך	: י"ח באדר, התשע"ח
	: 05 מרץ, 2018
תיק	: סהרונים
אסמכתא	: 16141518

לכב'

עו"ד ד"ר יואב ספיר, הסניגור הציבורי הארצי
עו"ד ישי ישורון, העוזר המשפטי לסניגור הציבורי הארצי
 סגן הנציבה וראש אגף האסיר
 ראש אגף המטה
 מפקד מחוז דרום
 מפקד בית סוהר סהרונים

הנדון: התייחסות לדו"ח ביקור רשמי בבית הסוהר סהרונים
 סימוכין: דו"ח ביקור רשמי - התקבל ביום 28.2.18

אנו מודים על הביקור הרשמי שקיימתם ביום 6.12.17 בבית הסוהר סהרונים.

להלן התייחסותנו לסוגיות שהועלו בדו"ח:

- 1. תלונות המוחזקים על כך כי קרוב לחודש לא היה מנהל אגף באגף 10-**
 בתקופה האמורה, שהה מנהל האגף בקורס מקצועי במסגרת שב"ס, כחלק מתהליכי הכשרה והתמקצעות הסגל. לאורך כל התקופה, ניתן מענה שוטף לאסירי האגף ע"י מנהלי אגף אחרים. בנוסף, קציני מטה היחידה הגבירו את סיוריהם באגף זה, ע"מ לתת את המענה הראוי.
- 2. צפיפות בתאים - שטח מחייה של כ- 2.2 מ"ר לכל מוחזק בתא עם תפוסה מלאה-**
 כידוע, לאור פסיקת בג"ץ מקיץ 2017, נערכת עבודת מטה בשב"ס ולמול גורמי ממשל משיקים רלוונטיים, למציאת פתרונות במס' דרכים אפשריות.
- 3. תלונות מוחזקים על היעדר ציוד שיאפשר להם לבשל בתאים, כגון: קומקום חשמלי ופלטת בישול-**
 בכל אגף קיים חדר אוכל המצויד באמצעי חימום וקירור. נוסף, קיימת נגישות למים חמים לכלל המוחזקים באגף באמצעות מיחס תעשייתי הנותן מענה לכלל צרכי המוחזקים במהלך היום. לעניין בקשת המוחזקים להחזיק פלטות בישול בתאים, בשל היבטים בטיחותיים ותברואתיים, אין הדבר מתאפשר. כמענה לצורך הייחודי בנוגע לבישול, גובש תפריט מזון מוגדל ומורחב, בדגש על מאפייני תרבות ותזונה שונים. התפריט החדש נבנה תוך תיאום עם נציגי אוכלוסיית המוחזקים, ולאחר סקר אקלים פנים יחידתי שבוצע, בסיוע ובמעורבות גורמי היחידה וענף מזון.
- 4. תנאי מזג אוויר קיצוניים - היעדר מזגנים או מצננים בביס"ר, חלף העובדה כי בהתייחסות לדו"ח ביקור רשמי משנת 2016 נכתב כי יותקנו מזגנים בשיפוץ האגפים ומצננים על מנת להקל על החום, ובעוד שבמתקן הסמוך "חולות", הותקנו מזגנים-**
 נבקש להבהיר שבהתייחסות המוזכרת משנת 2016, דובר על התקנת מזגנים במסגרת שיפוץ אגפים במתקני שב"ס באופן כללי, ולא ספציפית בהתייחס לבית סוהר זה או אחר. מתחם האגפים בביס"ר סהרונים חדש יחסית ואינו מיועד לשיפוץ. בבדיקה שנערכה בעבר באגפי בית סוהר סהרונים עלה כי התקנת מזגנים או מצננים בתאים או במכלול הציבורי המרכזי אינה יעילה, לנוכח העובדה שמדובר באגפים בעלי מבנה של חצר פתוחה. יצוין כי, המוחזקים מקבלים מאווררים לכל תא, מעל התקן המחייב בשב"ס, המקלים על תחושת החום. בשולי הדברים יאמר כי במתקן חולות, מדובר מבנית,

בחדרי מגורים "רגילים" בעלי דלתות אטומות וזאת להבדיל מתאי כליאה, בהם הדלתות מסורגות, דבר הפוגע ביעילות ומועילות המיזוג.

5. צורך בשיפור תנאי המחיה במכלול הקליטה - המצאות מוחזקים שיצאו ממתחם איילון בשעה 6:00 והלינו על העובדה שטרם אכלו ארוחת צהריים-

תהליך קליטת מוחזק חדש בבית סוהר סהרונים מתבצע בהתאם לפקודות וכולל זיהוי, חיפוש, שיחת קמ"ן, שיחת עו"ס, בדיקה רפואית, הפקדת ציוד וניפוק ציוד ראשוני. בזמן ההמתנה להשלמת התהליך האמור, המוחזקים שוהים בתאים ממוזגים. עם קבלת המוחזקים, מוגשת להם ארוחת כריכים ופירות. בכונת היחידה ליזום בחינת האפשרות למתן אספקת מזון למוחזקים – עניין זה מטופל ע"י הח"מ. מוחזקים שאין ברשותם ציוד אישי, מקבלים סל סדקית בסיסי הנותן מענה לצרכי קליטתם המידית באגף. עם סיום הליך הקליטה, מועברים המוחזקים ישירות לאגפים אליהם שובצו ושם הם מקבלים טיפול משלים, כולל ארוחת סדירות אשר נערכו ותואמו מראש.

6. היעדרות רופא שיניים ורופא כללי מהמתקן ביום הביקור הרשמי-

ישנה נוכחות בתקן מלא של רופא כללי, רופא שיניים וסייעת בכל יום נתון, חמישה ימים בשבוע. במקביל, כחלק מצורכי המערכת למתן סיוע וויסות בכוח אדם רפואי מקצועי, יש ורופאים נדרשים למתן מענה בבתי סוהר אחרים במקרים של היעדרות לא מתוכננת וחופשות. ביחידה מתפקדים אחראי מרפאה ועוזרו, כולל חובש משמרת ובהתאם לצורך, ניתן מענה מגבה ע"י רופא ביס"ר קציעות.

7. היגינה וניקיון השמיכות והמצעים - תלונות מוחזקים על מצעים ושמיכות המסופקים להם כשהם לא נקיים ומלאים בפשפשי מיטה-

מלאי השמיכות במחסני בית הסוהר הוא איכותי ונקי וכזה, הוא מסופק למוחזקים. יתכן שטענת המוחזקים הנוגעת לשמיכות ומצעים בהם נמצאו פשפשי מיטה, נוגעת לשימוש השוטף אשר נעשה ע"י המוחזקים ומועבר ביניהם. לשם כך בלבד, עומד לרשות המוחזקים מערך לכביסה ושמירה על היגינה. בכל אגף ישנה מכונת כביסה תעשייתית ומייבש כביסה ומסופקת אבקת כביסה. למרות האמור, יודגש כי בכל פניית מוחזק בנוגע להימצאות פשפש מיטה, הדבר מקבל התייחסות ומענה רציני, מקצועי ומידי. בנוסף לאמור, מערך הטיפול באגף בסוגיית פשפשי המיטה כולל בין היתר שימוש במכשיר קיטורית ובשואב אבק מקצועי אשר נמצאו יעילים להתמודדות עם התופעה, וזאת מעבר להדברה המבוצעת ע"י מדביר חיצוני. פיקוד בית הסוהר מבקש להבהיר כי תכופות נערכים מבצעים במהלכם מבוצעת החלפת כלל המזרונים וקבלת ציוד אגפי חדש כולל שמיכות. הפעילות המתוארת, כמכלול, נותנת מענה רציני, ענייני ומקצועי לבעיה. זאת ועוד, היחידה עורכת למוחזקים פעילויות הדרכה והסברה על כללי היגינה ומניעת אגירת מזון בתאים וזאת בצד ביצוע בקרות שוטפות ויזומות ע"י הסגל המקצועי באגף. יצוין כי פעולות הדברה וניקיון יסודי, כולל באמצעות קיטורית, בוצעו בכלל האגפים בחציון ב' 2017, וכי היחידה פועלת בעניין בהתאם לתוכנית העבודה לשנה"ע 2018.

8. העשרת פעילות הפנאי של המוחזקים - התרשמותכם כי ניתן להעשיר ולהתאים את פעילות החינוך לרמתם ולגילם של המוחזקים באופן שיאפשר את פיתוחם האישי-

ביחידה מתבצעת פעילות חינוך מקצועית ע"י שתי קצינות חינוך בכלל האגפים, הכוללת: יצירות אומנות, פיסול, מוזיקה, ציור, משחקי לוח והעשרה, טניס שולחן ומשחקי כדור. בצוות פועלים מורה מלווה, קבוצות מתנדבים מהמכינות הקדם צבאיות ומתנדבים נוספים המעבירים חוגי הפגה והעשרה בתחום המוזיקה והפעלה קבוצתית, ובכך מסייעים לקי החינוך בפעילותה השוטפת. כמו כן קיימת

נגישות למאגר ספרים. מושקע מאמץ לשיפור והגדלת משך זמן העשרת פעילות החינוך והפנאי לכלל המוחזקים.

9. תעסוקת מוחזקים -

בכפוף לשיקולי ביטחון רלוונטיים, תעסוקה מתאפשרת במסגרת פעילות של תחזוקת בית הסוהר וניקיון האגפים לרבות במכבסה, תחזוקת בדק-בית, פינוי אשפה, שינוע מזון וביצוע ניקיונות כלליים. אכן, קיים קושי באיתור מועמדים מתאימים לתעסוקה, זאת לאור העובדה כי חלק גדול מהמוחזקים נמצאים במשמורת לתקופות קצרות ביותר. נמסר כי גורמי היחידה פועלים ע"מ לעודד מוחזקים לצאת לעבודות אולם, חלק מן המוחזקים אינו מעוניין בכך.

10. מוחזקים שאינם יודעים את מצבם המשפטי - כאמור בדו"ח, לדידכם, על שב"ס בשיתוף רשות ההגירה למצוא את הדרך הנכונה ליידע את המוחזקים במצבם המשפטי ומעמדם במדינת ישראל, ולשקול הסתייעות בארגונים ממשלתיים וחוף ממשלתיים לצורך העמדת מידע עדכני בדבר מצבו המשפטי של כל מוחזק -

מידע הנוגע לזכויות וחובות המוחזקים מפורסם באופן בולט ונגיש באגפים, במספר שפות שונות. לעניין מעמדם ומצבם המשפטי של המוחזקים הרי שבמסגרת סמכותה, פועלת רשות ההגירה בהתאם לנהליה, זאת בנוסף לפעילות בית הדין למשמורת, במסגרתה מועבר המידע למוחזק במעמד הדין, כולל מערך מתורגמנים אשר מתרגם לכל מוחזק בשפתו את החלטות בתי הדין ורשות ההגירה.

11. היערכות לסגירת מתקן חולות -

בהתאמה לתכנית שגובשה ע"י מנהל האוכלוסין, הוכנה תכנית המתבססת על מתקן סהרונים. בשני נדבכים עיקריים:
(א) שימוש במתחם ג' (המתחם הפעיל כיום) שבו להערכתנו, בעקבות הבג"צ יקטן מספר המיטות ל-כ-500 (הדבר תלוי גם בבקשת המדינה לדחות את יישום הבג"צ שהוגשה זה מכבר לביהמ"ש).
(ב) הוכנו תכניות להרחבת מס' המקומות בהתבסס על המתחמים האחרים של ביס"ר סהרונים, קרי, מתחם א' + מתחם ב'.

בברכה,

דניאל חי עזרא, גנ"מ
רמ"ח ביקורת